

Puljen til uddannelsesløft

- cases til inspiration

I forbindelse med beskæftigelsesreformen var aftaleparterne bl.a. enige om at målrette uddannelsesindsatsen mod ledige med færrest kompetencer. Motivationen var, at næsten hver tredje ledig er ufaglært, og at der samtidig er en stor gruppe ledige, hvis uddannelsesmæssige forudsætninger er blevet overhalet af udviklingen i samfundet.

For mange ledige kan uddannelse derfor være afgørende for, at de kan komme tilbage på arbejdsmarkedet og i varig beskæftigelse.

Derfor blev der som led i beskæftigelsesreformen afsat

en pulje til uddannelsesløft, der giver ufaglærte mulighed for at blive faglærte på dagpenge. Puljen trådte i kraft 1. juli 2015, og giver kommunerne høj refusion for deres driftsudgifter til erhvervsuddannelser, som gennemføres for ufaglærte dagpengemodtagere eller dagpengemodtagere med en forældet uddannelse, der er fyldt 30 år.

Muligheden for uddannelsesløft af ledige på dagpenge stiller store krav til gensidig forståelse og samarbejde mellem jobcentre, a-kasser og uddannelsesinstitutioner. Derfor indeholder denne pjece en række cases til inspiration for medarbejdere og ledelse i jobcentre og a-kasser, der arbejder med – eller skal til at arbejde med – uddannelsesløft af ledige via puljen til uddannelsesløft.

Fakta om puljen til uddannelsesløft

Puljen til uddannelsesløft trådte i kraft den 1. juli 2015, giver mulighed for at dagpengemodtagere, som er fyldt 30 år, og som enten er ufaglærte eller faglærte med en forældet uddannelse kan tage en erhvervsuddannelse på 80 pct. af dagpengesatsen, hvis uddannelsen kan gennemføres inden for dagpengeperioden.

Uddannelsen kan påbegyndes allerede fra første ledighedsdag og skal kunne tages som euV1 eller euV2 i den nye erhvervsuddannelsesreform for voksne, der trådte i kraft 1. august 2015. Det betyder, at den ledige skal kunne opnå afkortning af uddannelsen via merit for relevant erhvervs erfaring eller tidligere kurser og skoledele. Således kan dagpengemodtagere, der allerede har arbejds erfaring inden for et fagområde få papir på det, de kan, og mulighed for – på dagpenge – at supplere op til en egentlig erhvervsuddannelse.

Uddannelsesløft af ledige

Inge bliver ernæringshjælper på halvandet år

Inge er i starten af 50'erne og har gennem et langt arbejdsliv været beskæftiget som ufaglært rengøringsassistent. Sideløbende har hun i perioder haft frivilligt arbejde som køkkenmedhjælper hos en humanitær organisation. Inge har aldrig taget en uddannelse, men har klaret sig igennem på arbejdsmarkedet som ufaglært.

Af helbredsmæssige grunde kan Inge ikke fortsætte som rengøringsassistent, og da hun bliver ledig i foråret 2015, har hun selv et stort ønske om at få en uddannelse som ernæringshjælper. Hun har været glad for det frivillige arbejde som køkkenmedhjælper gennem en humanitær organisation, og med en erhvervsuddannelse som ernæringshjælper vil hun få bedre muligheder for at finde et lønnet job inden for området. Da hun snakker med sagsbehandleren i jobcentret, ser de sammen på, at jobmulighederne i lokalområdet er gode efter endt uddannelse. Derefter skal de finde ud af, om uddannelsen kan gennemføres inden for dagpengeperioden.

På opfordring fra jobcentret tager Inge selv kontakt til den lokale skole, der blandt andet udbyder erhvervsuddannelser. Først skal Inge have lavet en realkompetencevurdering, der vil vise, om hun kan nå at gennemføre uddannelsen inden for dagpengeperioden. Skolen vurderer, at hun kan gennemføre uddannelsen som euv2'er på ca. 1½ år, hvor hun skal gennemføre både grundforløbet, hovedforløbet samt et afkortet praktikforløb. Praktikken afkortes på baggrund af Inges praktiske erfaring som køkkenmedhjælper. Inge påbegynder uddannelsen i starten af august måned 2015, og forventes at blive færdig ved udgangen af 2016.

Inge kan klare sig økonomisk på de 80 pct. af dagpengesatsen, så hun ønsker ikke at gøre brug af muligheden for at låne op til den egentlige dagpengesats.

Mens Inge er under uddannelse følger sagsbehandleren jævnligt op pr. telefon. Planen er at afklare spørgsmålet om, hvorvidt Inge kan finde en læreplads eller må gennemføre praktikken som skolepraktik i begyndelsen af januar, når hendes grundforløb er afsluttet.

Daniel bliver web-integrator på et års tid

Daniel er 30 år og ufaglært. Han har tidligere arbejdet inden for butik og kundesupport med mobil og it. Siden 2010 har han været ud og ind af arbejdsmarkedet i kortere jobs og i mellemliggende perioder modtaget kontanthjælp og dagpenge.

Da Daniel bliver ledig i sommeren 2015 efter et kortvarigt job, er han meget motiveret for at tage en uddannelse, der kan give ham en mere stabil tilknytning til arbejdsmarkedet. Sagsbehandleren taler med ham om muligheden for at tage en erhvervsuddannelse på nedsatte dagpenge under puljen til uddannelsesløft. Det vil Daniel rigtig gerne. Han kunne godt tænke sig en uddannelse inden for it, og han kontakter selv den lokale tekniske skole for at høre om sine muligheder for det.

Den tekniske skole vejleder ham om erhvervsuddannelsesmulighederne. De gennemfører også en realkompetencevurdering for at vurdere, om Daniel kan få merit for det han har i bagagen, så han kan tage en uddannelse som web-integrator. Daniel har samlet en del erfaring gennem tiden, som kommer ham til gode nu. Han har

tidligere taget grundforløb til web-integrator på SU. Samtidig har han en studentereksamen. Realkompetencevurderingen viser, at han kan få merit for grundforløbet, og derfor skal starte direkte på hovedforløbet. I praksis kommer Daniel på den gamle version af uddannelsen, da den nye version først starter med hovedforløbet i januar 2016. Daniel er glad for ikke at skulle vente på at starte uddannelsen.

Sagsbehandleren i jobcentret vurderer, at han har gode muligheder for at få job som web-integrator, når han er færdig. Arbejdsmarkedsbalancen viser godt nok noget andet, men da Daniel har et godt netværk inden for branchen via sine tidligere jobs, og da han er geografisk mobil i forhold til arbejdssted, vurderer jobcentret, at han vil have gode jobmuligheder efter endt uddannelse.

Daniel stortrives med uddannelsen og er glad for sit valg. Efter nogle måneder på hovedforløbet kontakter han jobcentret og fortæller, at uddannelsen forløber glimrende, og at han netop har fået et 12-tal i en prøve.

Britt bliver serviceassistent på halvandet år

Britt henvender sig som nyledig i jobcentret i starten af sommeren 2015. Hun er 44 år, og har i 25 år arbejdet på den samme fabrik som ufaglært. Nu er hun blevet ledig og ønsker at tage en uddannelse.

Britt er allerede, da hun henvender sig til jobcentret meget afklaret omkring hendes ønske om uddannelse. Hun er blevet vejledt af a-kassen om muligheden for uddannelsesløft på nedsatte dagpenge, og hun har også lagt sig fast på, at hun gerne vil gennemføre en uddannelse som serviceassistent. Derfor har hun også allerede, da hun møder op i jobcentret, ansøgt om optag på uddannelsen som hospitals- og serviceassistent, der er trin 2/ speciale i erhvervsuddannelse til serviceassistent. Britt skal således både gennemføre trin 1 og trin 2 i erhvervs-

uddannelsen. Hendes motivation til uddannelse bunder i, at hun er meget bevidst om, at hun som ufaglært har svært ved at bevare en fast varig tilknytning til arbejdsmarkedet.

På mødet med sagsbehandleren i jobcentret taler de videre om hendes jobmuligheder efter endt uddannelse. Der er gode jobmuligheder indenfor rengøring i lokalområdet.

Britt begynder på hospitals- og serviceassistentuddannelsen i starten af august måned 2015. Jobcentret informerer hende inden uddannelsesstart om, at hun kun får 80 pct. af dagpengene under uddannelsen, og at hun har mulighed for at låne resten af dagpengesatsen, samt at hun skal tale med a-kassen herom.

Samarbejdsmodeller

mellem a-kasser, jobcentre og uddannelsesinstitutioner

Fælles uddannelsesdag i Nordsjælland

VEU-center Nordsjælland og foreløbigt fem af VEU-områdets jobcentre (Hillerød, Allerød, Halsnæs, Gribskov og Fredensborg) har samlet kræfterne i ønsket om at få flere ufaglærte dagpengemodtagere i uddannelse.

“Dine veje til kursus eller uddannelse” er navnet på projektet. Her får dagpengemodtagere et overblik over deres samlede kursus- og uddannelsesmuligheder i løbet af dagpengeperioden.

Den primære målgruppe for projektet er ufaglærte dagpengemodtagere over 30 år, men både unge uden en uddannelse og ledige, som har en uddannelse, men som har behov for at skifte fag kan også deltage.

Arrangementet afholdes én gang om måneden for nye ledige. Det afholdes på Erhvervsskolen Nordsjælland med deltagelse af både vejledere fra VEU-centret og de lokale jobcentre.

Dagen starter med et fælles oplæg fra VEU-centret og en jobcenterkonsulent om de forskellige uddannelsesmuligheder, fx euu under puljen til uddannelsesløft, 6 ugers jobrettet uddannelse, AMU-kurser, ordblindekurser mv. Informationen er i videst muligt omfang tilpasset dagens deltagere, fx på baggrund af deltagernes CV'er, som jobcentret på forhånd har videreformidlet til VEU-centret.

Bagefter har den ledige en individuel samtale med jobkonsulenten fra jobcenteret, hvor også en VEU-vejleder deltager. Denne samtale har fokus på den mere konkrete vejledning om uddannelse og den lediges motivation til at komme i gang. Samtalen vil typisk gøre det ud for én af de første seks samtaler i det fælles og intensiverede kontaktforsøg.

Ved disse arrangementer får de ledige således et samlet overblik over uddannelsesmulighederne. De får sam-

tidig mulighed for at stille spørgsmål til jobcentret og VEU-centret på samme tid, og de får set den erhvervsskole, hvor et muligt uddannelsesforløb, kunne finde sted.

VEU-center og jobcenter på Fyn hjælper hinanden til bedre uddannelsesvejledning af ledige

Som en del af et pilotprojekt deltager Faaborg-Midtfyn Kommune i et delprojekt med VEU-Fyn om at styrke samarbejdet mellem uddannelsesinstitutionerne. Samarbejdet starter i januar 2016 og skal øge kvaliteten i uddannelsesvejledningen på jobcenteret, så de ledige får den bedst mulige uddannelsesvejledning.

Projektet indebærer, at der er en VEU-vejleder til stede

på jobcentret én gang om ugen, som den ledige har mulighed for at snakke med om uddannelsesretning. Målet er, at den ledige er mere afklaret, når vedkommende møder sin sagsbehandler efterfølgende.

Forud for projektet er sagsbehandlerne i jobcentret på et informationsmøde med VEU-centrene blevet klædt på med en grundviden om uddannelsessystemet og uddannelsesmuligheder. Heri indgår oplysninger på kontaktpersoner i VEU-centrene som kan hjælpe, hvis sagsbehandlerne har konkrete spørgsmål om uddannelse til en ledig.

3F og jobcentret i Helsingør taler uddannelsesløft på de fælles samtaledage

3F's lokale a-kasse i Helsingør har indgået et givende samarbejde med det lokale jobcenter, der blandt andet handler om uddannelsesløft af ledige 3F'ere. Samarbejdet blev etableret under akutpakkerne og indeholder i dag nogle faste "samtale dage", hvor a-kassen og jobcentret mødes og drøfter konkrete borgersager. Det sker ofte, at sagsbehandlerne drøfter muligheder for et uddannelsesløft til en konkret ledig. Det kan fx være hvad der skal til for at motivere den ledige til et uddannelsesløft.

3F skriver om deres samarbejde:

"Vores samarbejde med Helsingør Jobcenter opfatter vi som et stort aktiv for vores medlemmer. Samarbejdet indebærer, at vi afholder "samtale-dage" hvor vi afholder de obligatoriske fællessamtaler hver anden torsdag i a-kassen fra kl. 8.30 – 16.30. Når der ikke er "lovpligtige" samtaler nok til at udfylde dagen, byder både a-kasse og jobcenter ind med medlemmer, der kræver lidt ekstra opmærksomhed. Det kan fx være medlemmer, som vurderes meget tæt på at være motiverede til at påbegynde en uddannelse, og som derfor skal have det sidste skub i denne retning.

Generelt er både indholdet og progressionen i fællessamtalerne ved 5-6 måneders ledighed typisk fokuseret på alle typer af uddannelse. Her er det vigtigste motiveringsindsatsen over for den ledige - fokus på egne kompetencer og at skabe empowerment."

Vejledning og motivation af ledige til uddannelse

Nordjyske erfaringer med at motivere ledige til uddannelse

Uddannelses- og erhvervsvejleder fra AMU Nordjylland Eva Møller giver her et konkret bud på, hvordan man kan arbejde med ufaglærte lediges motivation til uddannelse.

Eva Møller beskriver med egne ord sine erfaringer som uddannelsesvejleder gennem mange år:

"Jeg oplever, at ledige der søger vejledning eller er henvist via et jobcenter eller en a-kasse altid befinder sig i en form for valg eller forandringssituation, som kan indebære vekslende grader af selvbestemmelse.

Fælles for de fleste ledige er, at de står midt i jobsøgning, uddannelsesvalg og fremtid på én gang. For en del – men ikke alle – gælder det herudover, at valgsituationen er kombineret med boglige, sociale, psykiske/fysiske og økonomiske udfordringer.

De står midt i jobsøgning, uddannelsesvalg og fremtid på én gang

Gennem vejledningen hos mig får den ledige viden om de muligheder der findes for uddannelse og efterfølgende job. Oftest tager samtalerne udgangspunkt i den lediges CV, erhvervs erfaring og uddannelsesbaggrund samt egne ønsker og behov, som jeg så spejler i forhold til behovet på arbejdsmarkedet. Det er altid den ledige, der træffer sit eget valg. Det bruger jeg en del tid på at understrege, nemlig at det er **dit** arbejdsliv – **dit** valg. Jeg hjælper dig alt det, jeg kan, men det er dit ansvar at komme i mål.

Hvad kigger jeg så efter?

Jeg kigger efter om den ledige har et ønske og vilje til at tage en uddannelse og gå i gang med en forandring – også selvom det kan blive svært, hårdt og krævende. Hvis jeg er i tvivl om den lediges motivation, så udfordrer jeg dem på det.

Jeg spørger fx: Hvad tænker du, at der vil ske, hvis du dumper til en eksamen? Hvad så? Tror du, at du vil stoppe uddannelsen eller anstrenge dig lidt mere? Vil du bede om hjælp på skolen?

Jeg har oplevet mange gange, at viljen og ønsket om en forandring bærer den ledige igennem.

Jeg har oplevet mange gange, at viljen og ønsket om en forandring bærer den ledige igennem på trods af udfordringer som ordblindhed, manglende uddannelseserfaring, dårligt selvværd og dårlig økonomi. Derfor taler jeg meget i den indledende fase med den ledige om at bruge og eventuelt træne sin vilje.

At motivere de ledige

Motivation til uddannelse er en løbende proces. Det allervigtigste er at sikre sig, at der er skabt en relation mellem elev og en faglærer. Det er afgørende for den enkeltes motivation. Hvis der ikke er en relation mellem elev og faglærer, går jeg ind og støtter op om denne proces ved at kontakte den pågældende faglærer – dog altid efter samråd med eleven først.

At motivere til uddannelse for denne gruppe er en proces, hvor man må være der, så snart de har brug for det. Der må holdes i hånd, grædes ud, støttes, opmuntres og presses i en empatisk ånd. Der skal være etableret en god relation af tryghed og interesse mellem vejleder og den ledige – og det kræver pædagogiske og psykologiske evner af vejlederen og handlekraft, så der kan sættes hjælp i værk her og nu, hvis det er nødvendigt. Det kan fx være lektiehjælp og coach osv."

Links

Bekendtgørelse om puljen til uddannelsesløft (BEK nr. 709 af 27/05/2015):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=172717>

Bekendtgørelse om særlig lånemulighed i forbindelse med uddannelsesløft (BEK nr. 703 af 27/05/2015):

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=172704>

Spørgsmål og svar på star.dk:

<http://star.dk/da/Reformer/Beskaeftigelsesreformen-2014/faq.aspx>

Oversigt over længde i erhvervsuddannelserne for voksne, inkl. trin og specialer:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Erhvervsuddannelser/Uddannelser/Overblik/Kort-om-erhvervsudannelserne>

Uddannelsesbekendtgørelser:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Erhvervsuddannelser/Lovgivning-og-reform/Uddannelsesbekendtgørelser>